

Craffu Chwaraeon Cymru

**Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau
Rhyngwladol**

Tachwedd 2023

*sportwales
chwaraeoncymru*

Cyflwyniad:

Mae'r wybodaeth hon wedi cael ei darparu i gynorthwyo gyda sesiwn craffu Chwaraeon Cymru yn y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol ar 8 Tachwedd 2023.

Cefndir

Mae'r wybodaeth isod yn rhan o'n Hadroddiad Blynyddol 2022/23 sydd i'w gyflwyno yn fuan, a'n Cynllun Busnes ar gyfer 23/24.

Y WELEDIGAETH AR GYFER CHWARAEON YNG NGHYMRU

'Cenedl Actif lle gall pawb fwynhau chwaraeon am oes'

Mae'r Weledigaeth ar gyfer Chwaraeon yng Nghymru yn sail i'n gwaith ni fel sefydliad, gwaith cydweithredol y sector chwaraeon, a chyfranogiad rhanddeiliaid ehangach. Nid dim ond i Chwaraeon Cymru weithio tuag ati mae'r Weledigaeth, ond yn hytrach mae'n gyfrwng cyfunol ar gyfer ymgysylltu traws-sector i drawsnewid Cymru yn genedl actif.

Cenedl Actif – Rydyn ni eisiau i gymaint o bobl â phosibl gael eu hysbrydoli i fod yn actif drwy chwaraeon.

Pawb - Mae'r weledigaeth ar gyfer pawb. O bobl nad ydynt yn gweld eu hunain fel rhai medrus mewn chwaraeon i'r rhai sy'n ennill medalau.

Gydol Oes – Mae'r weledigaeth am oes; mae'n ymateb i anghenion pobl mewn gwahanol gyfnodau yn eu bywyd.

Mwynhad – Mae'r weledigaeth yn canolbwyntio ar greu ystod o brofiadau cadarnhaol fel bod pawb yn gallu mwynhau chwaraeon.

Mae'r Weledigaeth wedi'i seilio ar y *5 Ffordd o Weithio* yn unol â **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015**:

Hirdymor – Mae'r weledigaeth yn sicrhau ein bod ni, ochr yn ochr â'n partneriaid, yn cynllunio ar gyfer y tymor hir, yn datblygu cyfleoedd sy'n ymateb i anghenion pawb mewn cymdeithas sy'n newid.

Atal – Mae'r weledigaeth yn ymwneud â sicrhau bod chwaraeon yn hygyrch, yn hwyl ac yn fforddiadwy, ac nad yw'n gadael neb ar ôl. Mae hefyd yn sicrhau ein bod ni'n cyfrannu adnoddau at atal problemau rhag digwydd, neu rhag gwaethygu.

Integreiddio – Mae'r weledigaeth yn uno'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a sefydliadau drwy ei huchelgeisiau. Mae'n seiliedig ar effaith gydweithredol yr hyn y gallwn ei gyflawni pan fyddwn yn gweithio gyda'n gilydd.

Cydweithredu – Mae'r weledigaeth yn perthyn i bawb yng Nghymru ac angen cefnogaeth pawb – gweithio, buddsoddi, dysgu a llwyddo gyda'n gilydd.

Ymwneud – Lluniwyd y weledigaeth yn dilyn sgysiau gydag unigolion o bob rhan o Gymru ac mae'n parhau i hyrwyddo cyfranogiad i lunio dyfodol Cymru fel cenedl actif.

Mae'r Weledigaeth yn sail i'n strategaeth ni, a'n cynllun busnes blynyddol. Drwy gydol yr adroddiad hwn byddwch yn darllen am feysydd craidd ein gwaith sy'n hwyluso ein gwaith tuag at y weledigaeth.

Rydym yn hynod ddiolchgar ac yn falch iawn o'r ymdrech gydweithredol gan y sector chwaraeon yng Nghymru i fod yn ymroddedig i'r weledigaeth.

EIN STRATEGAETH

Fel rhan o'n rôl yn cyflawni'r weledigaeth ar gyfer Chwaraeon yng Nghymru, rydym yn gweithio yn unol â chwe datganiad bwriad strategol. Mae'r datganiadau sefydliadol hyn yn dangos yr hyn y gallwch ddisgwyl ei weld o'r gwaith rydym yn ei gyflawni, a'r gwaith rydym yn rhan ohono.

Mae'r datganiadau hyn hefyd yn gweithredu fel ein Nodau Llesiant, ac rydym yn eu defnyddio i fframio ein hadroddiadau ar ddyletswyddau cyhoeddus Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Deddf) Cymru 2015. Fe welwch chi lawer o enghreifftiau o sut rydym yn gweithio tuag at y nodau hyn yng nghorff yr adroddiad ac yn yr adran 'Ein gwaith fel Corff Cyhoeddus'.

Ein datganiadau bwriad strategol yw:

#1 BOD YN BERSON-GANOLOG

Anghenion a chymhellion yr unigolyn sy'n arwain y cyflwyno, boed wrth ddechrau arni, anelu am gynnydd, neu geisio rhagoriaeth ar lwyfan y byd.

#2 RHOI DECHRAU GWYCH I BOB PERSON IFANC

Mae gan bob person ifanc y sgiliau, yr hyder a'r cymhelliant i'w galluogi i fwynhau a gwneud cynnydd drwy chwaraeon; gan roi sylfaen iddynt i fyw bywyd actif, iach a chyfoethog.

#3 SICRHAU BOD PAWB YN CAEL Y CYFLE I FOD YN ACTIF DRWY CHWARAEON

Mae chwaraeon yn gynhwysol ac yn darparu profiad gwyb i bawb.

#4 DOD Â PHOBL AT EI GILYDD YN Y TYMOR HIR

Ceir sector chwaraeon cydweithredol, cynaliadwy a llwyddiannus sy'n cael ei arwain gan wybodaeth a dysgu ar y cyd.

#5 ARDDANGOS MANTEISION CHWARAEON

Mae tystiolaeth o effaith chwaraeon, ac mae cyrhaeddiad chwaraeon yn cael ei ddeall yn llawn, ei arddangos a'i ddathlu ledled Cymru.

#6 BOD YN SEFYDLIAD HYNOD WERTHFAWR

Mae Chwaraeon Cymru yn sefydliad uchel ei barch, sy'n ymdrechu i orgyflawni drwy ddarparu gwasanaeth rhagorol drwy staff gwerthfawr.

Ein Cynllun Busnes

Yn unol â'n llythyr cylch gwaith ar gyfer tymor y llywodraeth, rydym wedi pennu saith maes blaenoriaeth ar gyfer ein Cynllun Busnes i'n galluogi i gyflawni ein strategaeth a'r Weledigaeth.

Yn 2023/24, y blaenoriaethau hyn yw:

Cydraddoldeb, Amrywiaeth, a Chynhwysiant

Byddwn yn anelu at greu diwylliant cynhwysol o berthyn o fewn y sefydliad.

System Chwaraeon Gynhwysol

Bydd system chwaraeon gynhwysol yn darparu cyfleoedd sy'n cael eu harwain gan angen, sy'n ddiogel, yn bleserus ac yn ddatblygiadol.

Partneriaethau Chwaraeon

Byddwn yn arwain newid yn y system ac yn sefydlu rhwydwaith amrywiol o bum Partneriaeth Chwaraeon yng Nghymru, gan fynd i'r afael â dau fater hirsefydlog:

- Sicrhau bod y gefnogaeth a'r cyfleoedd cywir yn eu lle ar gyfer y rhai nad ydynt yn actif yn gorfforol yn rheolaidd – gyda ffocws clir ar gael gwared ar rwystrau i'r rhai sydd angen yr help mwyaf
- Cymryd camau i fodloni'r galw cudd uchel ymhlith y rhai sy'n actif ond sydd eisiau gwneud llawer mwy

Iechyd a Lles

Byddwn yn arddangos, yn cynyddu ac yn manteisio i'r eithaf ar y rôl y mae chwaraeon yn ei chwarae wrth gefnogi iechyd a lles pobl gan arwain at system chwaraeon gynhwysol.

Rydym eisiau gweld tystiolaeth bod y rôl y mae chwaraeon yn ei chwarae wrth gyfrannu at ganlyniadau iechyd y boblogaeth yng Nghymru yn cael ei gwerthfawrogi a'i deall drwy feysydd polisi (addysg, iechyd meddwl, iechyd y cyhoedd a chydaddoldeb).

Addysg

Byddwn yn effeithio ar bolisiau addysg fedr gael effaith gadarnhaol ar y Weledigaeth ar gyfer Chwaraeon yng Nghymru. Byddwn yn canolbwyntio ar y canlynol:

- Cyfleoedd i holl blant Cymru fod yn actif yn ystod y diwrnod ysgol ac o'i gwmpas.
- Gweithio gydag ysgolion bro, buddsoddiad cyfalaf a pholisiau addysg eraill sy'n effeithio ar chwaraeon

Cynaliadwyedd Amgylcheddol a Datgarboneiddio

Byddwn yn rhoi Cynllun Cynaliadwyedd Amgylcheddol Chwaraeon Cymru ar waith.

Rydym yn cydnabod bod Argyfwng Hinsawdd a Natur yn bodoli a bod angen cyflymu camau gweithredu i leihau allyriadau carbon. Rydym eisiau i Chwaraeon Cymru gyfrannu'n gadarnhaol at darged sector cyhoeddus sero net Llywodraeth Cymru erbyn 2030 a rhoi arweiniad a chymorth i'r sector gyflawni hyn. Bydd hyn yn cefnogi chwaraeon yng Nghymru i ddod yn gynaliadwy ac yn darparu cyfleoedd gydol oes i bawb.

Buddsoddiadau

Mae ein nod ni fel a ganlyn:

- Bod â dull buddsoddi agored a thryloyw sy'n cael ei lywio gan anghenion pobl Cymru ac sy'n eu galluogi i fod yn actif mewn chwaraeon.
- Cynyddu'r effaith y mae'r buddsoddiad yn ei chael ar fynd i'r afael â'r anghydraddoldebau mewn Chwaraeon a'r Weledigaeth ar gyfer Cymru
- Sefydlu proses ar gyfer cael mynediad i gyllid a'i ddyfarnu sy'n syml ac yn effeithlon.

Penawdau Chwaraeon Cymru 2022/23

Bydd ein Hadroddiad Blyneddol yn cael ei gyhoeddi yn fuan, fodd bynnag, isod mae rhai o uchafbwyntiau allweddol yr adroddiad hwnnw.

EIN DULL BUDDSODDI

Er mwyn cyflawni'r Weledigaeth ar gyfer Chwaraeon yng Nghymru, ac i sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio i greu'r effaith fwyaf ymhlith y rhai sydd ei angen fwyaf, mae Chwaraeon Cymru wedi gweithredu dull buddsoddi beiddgar. Mae dau brif ddull (isod):

• *Buddsoddiad sy'n cael ei Sbarduno gan Ddata*

Yn 2020 fe wnaethom weithredu cam cyntaf ein dull newydd o fuddsoddi mewn partneriaeth â'r Cyrff Rheoli Cenedlaethol y mae gennym ystadegau lefel genedlaethol a data perfformiad ar eu cyfer. Mae'r dull buddsoddi hwn sy'n cael ei sbarduno gan ddata yn ein galluogi i wrando ar yr hyn y mae pobl Cymru yn ei ddweud wrthym maent eisiau ei wneud, gan ddefnyddio data fel sail i'r swm mwyaf o arian rydym yn ei fuddsoddi mewn partneriaid unigol a rhoi mwy o arwyddocâd i hil, rhywedd, anabledd ac amddifadedd. Mae'r dull hwn yn newid sylweddol o'r ffyrdd blaenorol o gyllido, ac rydym yn parhau i gefnogi'n partneriaid drwy'r cyfnod pontio hwn.

• *Dull sy'n cael ei sbarduno gan egwyddorion o fuddsoddi mewn partneriaid*

Eleni, aeth tîm prosiect ati i greu dull newydd o bennu lefel y buddsoddiad ar gyfer partneriaid lle nad oes data lefel arolwg ar gael, a oedd yn cyd-fynd â'n strategaeth a'r ffordd gydweithredol newydd o weithio gyda phartneriaid.

Bydd dull o weithredu sy'n cael ei 'sbarduno gan egwyddorion' yn cael ei ddefnyddio er mwyn pennu buddsoddiad yn ein Partneriaid Cenedlaethol. Gwnaethom ystyried amrywiaeth o opsiynau, a dewiswyd dull gweithredu sy'n cael ei sbarduno gan egwyddorion yn dilyn ymchwil defnyddwyr, trafodaethau mewnol ac allanol, a phrofi cadarn. Mae defnyddio dull sy'n cael ei sbarduno gan egwyddorion o weithredu'n rhoi eglurder o ran y meysydd rydym yn dymuno buddsoddi ynddynt, a'r hyn sy'n bwysig i'n gwerthoedd a'n cynllun busnes, ac mae'n cyd-fynd â'r Weledigaeth.

Y 3 egwyddor allweddol yw:

- Creu sector chwaraeon cyfartal, amrywiol a chynhwysol
- Gwella Chwaraeon yng Nghymru
- Meithrin gallu

Ni fydd y dull o weithredu'n newid y ffordd rydym yn gweithio gyda phartneriaid, nac yn cyflwyno cyfrifoldebau newydd a fyddai'n rhoi baich ar y sefydliadau hynny. Bydd y broses fuddsoddi'n digwydd heb newid y ffordd gydweithredol o weithio rydym wedi'i datblygu'n ddiweddar, ar y cyd â'n partneriaid. Ni fydd ein dull o weithredu, sy'n cynnwys sgysiau parhaus gyda phartneriaid ynghylch yr hyn sydd wir yn bwysig, yn newid; bydd gweithio mewn partneriaeth yn parhau i annog dysgu a datblygu gyda'n gilydd. Yr hyn fydd yn newid yw y bydd gennym ddull buddsoddi sy'n dryloyw ac yn dosbarthu buddsoddiad mewn ffordd lawer gwell i gyflawni'r Weledigaeth.

Dull newydd o fuddsoddi yn y gymuned

Yn dilyn y bartneriaeth lwyddiannus gyda'r Ganolfan ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol (CDPS) yn 2021-22, a oedd, drwy gynnwys ymgeiswyr posibl nad oeddent wedi gwneud cais o'r blaen, a chymunedau a oedd wedi defnyddio'r system, wedi amlygu bod ymgeiswyr am ein cyllid yn aml yn cael eu digalonni gan ein system rheoli grantiau, parhaodd y gwaith i mewn i 2022-23 gyda chyfnod Alpha+ estynedig o 14 wythnos. Roedd hwn yn canolbwyntio ar gynllunio a gwerthuso siwrnai'r defnyddiwr yn barhaus, a sut mae'n effeithio ar brosesau swyddfa a gofynion systemau mewn perthynas â Chronfa Cymru Actif gennym.

Ar ôl i Alpha+ ddod i ben ym mis Mehefin 2022, gwnaed argymhellion i Chwaraeon Cymru, a roddwyd ar waith yn ail hanner 2022-23. Roedd llawer o'r argymhellion yn gysylltiedig â chaffael system fuddsoddi newydd, a gafodd ei ffurfioli ym mis Hydref 2022 gyda phenodi cyflenwr newydd, Civic UK. Mae gwaith wedi bod yn mynd rhagddo ers hynny i ddatblygu system fuddsoddi newydd sy'n diwallu anghenion Chwaraeon Cymru ac ymgeiswyr fel ei gilydd ar gyfer y tymor hir, gyda'r bwriad o lansio'r system newydd yn gynnar yn 2023-24.

Mae newidiadau wedi'u gwneud hefyd i'n prosesau mewnol presennol i helpu i leihau'r rhwystrau i grwpiau sy'n gweithio i leihau anghydraddoldebau o ran cael mynediad i'n cyllid.

Mae'r Tîm Buddsoddi yn cydweithredu ag ymgeiswyr cyn i gais gael ei wneud, gan eu cynorthwyo yng nghamau cychwynnol prosiect i sicrhau eu bod yn bodloni'r meini prawf cyllido, neu eu cyfeirio at bartneriaid perthnasol os oes arnynt angen cymorth ychwanegol, drwy gyfrwn y Ffurflen Datgan Diddordeb newydd a lanswyd ym mis Mawrth 2023. Mae hyn hefyd yn cyd-fynd â rôl gwaith ymchwil partner parhaus gan Chwaraeon Cymru i weithio gydag awdurdodau lleol a chyrrff rheoli cenedlaethol ar y rôl maent yn ei chwarae mewn buddsoddi cymunedol. Rydym hefyd yn buddsoddi £8m mewn cyllid cyfalaf drwy'r cynlluniau isod.

Cyllido Torfol: Dull cyllido cyfatebol sy'n cynnig cefnogaeth o hyd at £15,000 i helpu clybiau cymunedol nid-er-elw i wneud eu cyfleusterau yn fwy ecogyfeillgar, yn gynaliadwy yn economaidd a darparu profiad gwell i bawb. Mae'r cyllid yn cael ei bwysoli'n benodol tuag at ardaloedd o amddifadedd a chynhwysiant.

Grant Arbed Ynni: Cronfa newydd eleni o hyd at £25,000 ar gyfer clybiau cymunedol nid-er-elw i gael cymorth i leihau eu biliau ynni a chynyddu eu cyfraniad at yr agenda datgarboneiddio. Mae'r gronfa hon yn cefnogi pethau fel paneli solar, pymphiau gwres ac inswleiddio.

Cronfa Gyfalaf Partneriaid: Cronfa sy'n cynnig cefnogaeth o hyd at £300,000 ar gyfer Cyrff Rheoli Cenedlaethol, Partneriaid Cenedlaethol ac Awdurdodau Lleol i wella'r seilwaith chwaraeon yng Nghymru. Mae'r gronfa hon yn darparu ar gyfer blaenoriaethau strategol ein partneriaid ni ar draws chwaraeon cymunedol a pherfformiad.

Cydweithrediad CTA / Cyrtiau: Cronfa sy'n dod â dwy set o bartneriaid at ei gilydd. Hoci Cymru/URC a CBDC i gefnogi buddsoddiadau cydweithredol mewn CTA a chaeau 3G, a Phêl Fasged Cymru / Pêl Rwyd Cymru a Thennis Cymru ar gyfer buddsoddiadau cydweithredol mewn cyrtiau.

Ymgyrch Recriwtio Prentisiaid Digidol

Eleni, fe wnaethom recriwtio dau Brentis Digidol i weithio fel rhan o'n tîm Digidol a Dylunio Gwasanaethau ac i weithio mewn partneriaeth â Phrifysgol Metropolitan Caerdydd i sicrhau lle i'r prentisiaid hyn ar eu cwrs gradd Peirianeg Meddalwedd.

Cyn y broses recriwtio, buom yn ystyried sut gallem sicrhau'r cyrhaeddiad gorau posib i'r hysbysebion a chynyddu'r cyfle i ddenu ystod amrywiol o ymgeiswyr. O ganlyniad i'r gwaith hwn, gwnaethom rai newidiadau allweddol i'n proses recriwtio arferol, fel a ganlyn:

Gwarantu cyfweiliadau i ymgeiswyr o gefndiroedd a phrofiadau amrywiol oedd yn bodloni gofynion hanfodol y rôl.

Cynnal tri sesiwn galw heibio er mwyn i ddarpar ymgeiswyr allu cyfarfod yn anffurfiol â rhai o aelodau'r tîm a dysgu mwy am y rôl.

Daeth nifer dda i'r sesiynau galw heibio wythnosol a rhoddodd gyfle gwirioneddol i ni bwysleisio'r diwylliant cynhwysol sydd gennym yn Chwaraeon Cymru mewn sesiwn mwy anffurfiol. Roedd pob sesiwn yn ddiddorol iawn, ac roedd ymdeimlad clir o gyffro ymhlith y rhai oedd yn bresennol.

Caeodd yr hysbyseb gyda'r nifer uchaf erioed o geisiadau am rôl yn Chwaraeon Cymru (143). Roedd safon y ceisiadau am rôl o'r natur yma'n eithriadol uchel a nododd dadansoddiad o ddemograffeg yr ymgeiswyr eu bod yn llawer mwy amrywiol nag y byddem yn ei weld fel arfer ar gyfer rôl arferol. Ceir rhagor o fanylion isod:

- 16% o gefndiroedd ethnig amrywiol
- 8% ag anabledd
- 13% LGBTQ+
- 8% y mae eu hunaniaeth o ran rhywedd yn wahanol i'r rhyw a bennwyd iddynt adeg eu geni.

- 32% gyda galluoedd yn y Gymraeg.

Yn y pen draw, bu hon yn ymgyrch recriwtio lwyddiannus iawn a dysgwyd nifer o wersi allweddol a allai fod yn sail i ymgyrchoedd yn y dyfodol, yn ogystal â rhywfaint o ddysgu sefydliadol. Nodwyd y gwersi allweddol a ddysgwyd ar hyd y ffordd, fel y canlynol:

- Roedd ehangu ein rhwydweithiau EDI ar draws y sefydliad yn help mawr i ni wthio'r hysbyseb ar gyfer y swyddi hyn i sylw pŵl eang ac amrywiol o ddarpar ymgeiswyr.
- Roedd bod yn glir ynghylch pwysigrwydd EDI (yn enwedig gwarantu cyfweiliadau ar gyfer ymgeiswyr amrywiol) yn yr hysbyseb swydd wedi cael effaith gadarnhaol iawn.
- Roedd y sesiynau galw heibio yn ffordd wych i ddarpar ymgeiswyr weld ein diwylliant a'n gwerthoedd ni ar waith a chael ymdeimlad o sut brofiad yw gweithio i Chwaraeon Cymru.

Sylw i: Chwaraeon Ramadan

Mae ein Prosiect Chwaraeon Ramadan yn fenter sydd â'r nod o hyrwyddo gweithgarwch corfforol yn ystod Ramadan a meithrin dealltwriaeth a gwerthfawrogiad dyfnach o'r ddefod hon o fewn y gymuned Fwslimaidd. Cyllidwyd y prosiect hwn gan gyllid Cynllun Gweithredu Gwrth-hiliol Cymru Llywodraeth Cymru ac mae'n adeiladu ar ddisgwyliadau llythyr Cylch Gwaith Llywodraeth Cymru i flaenoriaethu amrywiaeth, cynhwysiant a chydraddoldeb ar draws y sector.

Mewn **cydweithrediad** â Foundation 4 Sports Coaching, fe wnaethom ymgysylltu ac **ymwneud** â'r Gymuned Fwslimaidd yng Nghaerdydd i gael gwybodaeth a sicrhau bod y prosiect yn ddiwyllianol briodol ac yn parchu arferion y gymuned Fwslimaidd. Fe wnaethom gyfarfod yn rheolaidd â Foundation 4 Sports Coaching a chynhaliwyd dau ddigwyddiad hyfforddi ar gyfer cyflogaion Chwaraeon Cymru a oedd o gymorth i ni fireinio ein dull gweithredu a rhoi gwell cymorth i gyfranogwyr yn ystod Ramadan.

Drwy gydol y prosiect, fe wnaeth heriau heb eu rhagweld ein hysgogi ni i ofyn cwestiynau ystyrlon i herio ein hunain a darganfod ffyrdd newydd o weithio. Rydym yn bwriadu rhannu'r hyn a ddysgwyd gyda'r sector yn ystod yr wythnosau nesaf.

Wrth symud ymlaen, ein nod ni yw creu gwaddol hirdymor i Ramadan yn y **tymor hir** yn Chwaraeon Cymru drwy sicrhau gofod diogel a chynhwysol i'n cymuned Fwslimaidd drwy gydol y flwyddyn. Gobeithiwn y bydd effaith y prosiect yn ein helpu ni i nodi meysydd i'w gwella ymhellach ac edrych ar gyfleoedd i ehangu prosiectau tebyg i gymunedau a defodau eraill. Rydym yn parhau i fod yn ymroddedig i flaenoriaethu **cydweithredu**, cynhwysiant ac **ymwneud**. Rydym wedi sicrhau gwybodaeth werthfawr o'r prosiect hwn ac rydym wedi ymrwymo i'w defnyddio fel sail i'n gwaith ni yn y dyfodol. Rydym yn falch o'n cynnydd ac yn edrych ymlaen at barhau i hyrwyddo gweithgarwch corfforol a lles i bawb.

Sylw i: Birmingham 2022 – mwy na medalau

Nid yw pobl yn cael eu geni yn athletwyr y Gymanwlad; maen nhw'n cael eu creu gan y cymunedau, y bobl, a'r clybiau maen nhw'n eu cyfarfod ar hyd y daith.

Mae pob athletwr wedi bod ar ei siwrnai ei hun i gyrraedd Birmingham 2022 – er enghraifft efallai eu bod wedi dechrau yn eu camp yn hwyr, yn dod o ardal wledig, neu wedi jyglo swyddi a theulu gyda hyfforddiant.

Yn ystod y cyfnod cyn Gemau'r Gymanwlad, buom yn **cydweithredu** â Thîm Cymru, Cyrff Rheoli Cenedlaethol, athletwyr, hyfforddwyr, a staff cefnogi i lansio ymgyrch yn tynnu sylw at straeon athletwyr dethol. Nod y naratif oedd chwalo llawer o fythau sy'n gysylltiedig â pherfformio ar lwyfan y byd ac adrodd straeon o fywyd real a oedd yn ategu ein hegwyddorion a oedd yn sail i weithgarwch datblygu athletwyr sy'n canolbwyntio ar system chwaraeon fwy cynhwysol.

Mae arddangos straeon real, straeon nad ydynt yn cael eu hadrodd yn nodweddiadol, yn parhau i fod yn flaenoriaeth i ni a byddant yn gweithredu fel mecanwaith ategol defnyddiol wrth gael gwared ar lawer o'r anghydraddoldebau parhaus yn y gofod datblygu athletwyr.

Sylw i: Actif North Wales

Mae'r bartneriaeth Chwaraeon 'fyw' gyntaf yng Ngogledd Cymru wedi penodi tîm canolog i'w llywodraethu ac arwain darpariaeth strategol ar draws y rhanbarth eleni. Mae'r tîm yn cynnwys Cyfarwyddwr Rhanbarthol, Rheolwr Partneriaeth a Swyddog Cefnogi Busnes. Yn eu tro maent yn cael eu cefnogi gan Fwrdd Partneriaeth seiliedig ar sgiliau gyda chynrychiolaeth o blith rhanddeiliaid allweddol yng Ngogledd Cymru, a Chadeirydd Annibynnol.

Wedi'i hailfrandio fel "Actif Gogledd Cymru", mae'r bartneriaeth wedi datblygu strategaeth newydd drwy ymgysylltu ar draws y rhanbarth, gyda ffocws cadarnach ar i dimau datblygu chwaraeon partner fynd i'r afael ag anghydraddoldebau ar draws Gogledd Cymru, a meithrin perthnasoedd newydd gyda phartneriaid a gomisiynir. Mae hyn yn cynnwys strategaeth farchnata a chyfathrebu i gryfhau ymgysylltiad rhanddeiliaid ac archwilio cyfleoedd masnachol newydd.

Rydym yn edrych ymlaen at sefydlu pob un o'r pum rhanbarth, gan adlewyrchu rhwydwaith amrywiol a ffyniannus o bartneriaethau yn ystod y flwyddyn sydd i ddod.

Cynllun Hamdden Actif, 60 +

Cafodd y Cynllun Hamdden Actif, 60+, ei ddatblygu ymhellach eleni yn dilyn gwerthusiad annibynnol a wnaeth argymhellion ar gyfer cyfnod Cynllun Gweithredu Pwysau Iach, Cymru Iach 2022-24. Nod y cynllun yw cynnig darpariaeth hamdden genedlaethol i bobl dros 60 oed i annog gweithgarwch corfforol a dewisiadau ffordd o fyw iach; dull wedi'i dargedu o leihau anghydraddoldebau iechyd ac ynysu cymdeithasol.

Yn 2022, amlygodd cyflwyno plattform adrodd newydd newid yn y ffordd y casglwyd data ar draws yr holl awdurdodau lleol, gyda manteision casglu gwybodaeth benodol, y gobeithir y bydd yn helpu awdurdodau i ddeall pa ymgysylltu a gweithgareddau sydd wedi bod yn llwyddiannus. Bu cynnydd sylweddol hefyd mewn ymgysylltu ar draws ardaloedd awdurdodau lleol wrth gydlyn mentrau eraill fel y Cynllun Cyfeirio at Ymarfer Cenedlaethol (NERS), y Fenter Nofio Am Ddim (FSI), Presgripsiynau Cymdeithasol a rhwydweithiau Heneiddio'n Dda yn ogystal â darpariaeth 60+ leol arall i darparu dewis **integredig** o gyfleoedd ar gyfer y grŵp oedran hwn.

Actif y Tu Hwnt i'r Diwrnod Ysgol

Yn dilyn yr etholiadau i'r Senedd yn 2021, roedd [rhaglen lywodraethu](#) Llywodraeth Cymru yn addo gwireddu'r ymrwymiad i greu ysgolion bro ac archwilio diwygio'r diwrnod ysgol. Buom yn gweithio gydag ystod o bartneriaid, gan gynnwys Tîm Ysgolion Bro Llywodraeth Cymru, Arweinwyr Addysg Awdurdodau Lleol (Aelodau ADEW), Penaethiaid a Thimau Datblygu Chwaraeon Awdurdodau Lleol, i wireddu prosiect yn edrych ar agor cyfleusterau a chyflwyno gweithgareddau y tu hwnt i'r diwrnod ysgol. Canfu'r prosiect fod angen i'r ddarpariaeth unigol fod yn unigryw i'r ysgol a'r gymuned a bod ymgynghori â disgyblion a'r gymuned yn allweddol i sicrhau bod y ddarpariaeth yn diwallu eu hanghenion. O ran cyllid, rhaid ystyried cynaliadwyedd a chynllunio ar ei gyfer o'r dechrau un, a'i integreiddio mewn cyllidebau, yn ogystal ag ystyried cyllid refeniw ar gyfer costau staffio neu hyfforddi.

Mae gwerthusiad llawn i'w weld ar ein gwefan ni <https://www.sport.wales/research-and-insight/active-education-beyond-the-school-day/programme-evaluation/>

Datblygu a Lansio Cynllun Cynaliadwyedd Amgylcheddol erbyn 2030

Rydym yn falch ein bod ni, drwy ein Llythyr Cylch Gwaith, yn gallu cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i greu economi ddi-garbon drwy weithio i ddod yn garbon niwtral erbyn 2030. Yn wir, mewn ymateb i'r Argyfyngau Hinsawdd a Natur, mae Chwaraeon Cymru wedi nodi cynaliadwyedd amgylcheddol fel blaenoriaeth yn ei gynllun busnes. Er mwyn datblygu ein

cynlluniau i gyfrannu at uchelgais Llywodraeth Cymru o sector cyhoeddus sero net erbyn 2030, comisiynodd Chwaraeon Cymru arbenigedd yr Ymddiriedolaeth Garbon i helpu i ddeall ein llinell sylfaen o ran allyriadau carbon ac i ddatblygu blaengynllun i leihau allyriadau. Yn dilyn cyfres o weithdai gyda rhanddeiliaid allweddol, datblygwyd Cynllun Cynaliadwyedd Amgylcheddol drafft. Mae'r Cynllun yn canolbwyntio ein gweithredoedd datgarboneiddio a bioamrywiaeth ar bum thema allweddol: -

- Ein Pobl
- Ein Partneriaid
- Ein Caffael
- Ein Lleoedd
- Ein Prosesau

Un o themâu allweddol y Cynllun yw'r cyfleoedd **cydweithredu** i weithio gyda sefydliadau eraill (Cyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru, partneriaid o fewn y Gynghair Chwaraeon, yr Amgylchedd a Hinsawdd, Dosbarthwyr y Loteri, Cyrff Rheoli Cenedlaethol a Phartneriaid Cenedlaethol eraill).

Mae'r Cynllun wedi cael ei gyhoeddi ar [wefan Chwaraeon Cymru mewn fformat hygyrch](#). O ystyried cyflymder y newid yn y maes hwn, mae Chwaraeon Cymru yn rhagweld y bydd y Cynllun yn cael ei adolygu'n rheolaidd i sicrhau bod y datblygiadau diweddaraf yn cael eu cynnwys yn y camau gweithredu.